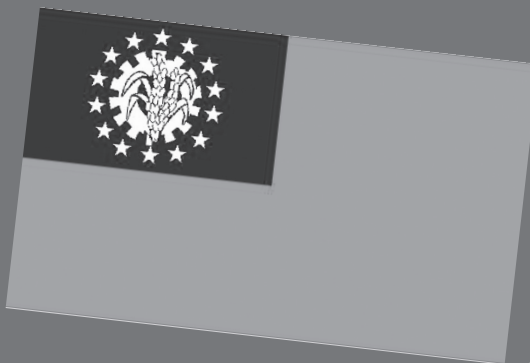

บทวิเคราะห์

นโยบายไม่แทรกแซง ของจีนที่มีต่อพม่า

มณฑนา มาศมัลลย์

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล

นโยบายไม่แทรกแซงของจีนนั้นได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาระยะหนึ่งแล้วในแง่ช่วยยืดอายุการปกครองระบอบเผด็จการในหลายประเทศ พม่าได้กลายเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ทั้งนี้ จีนได้รับการคาดหวังว่าจะกลายเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจ ดังนั้นรูปแบบพฤติกรรมของจีนจึงก่อให้เกิดความวิตกกังวลในหลายประการ

เอกสารฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายตีความนโยบายไม่แทรกแซงของจีน และอธิบายข้อจำกัดในศักยภาพของจีนในการแทรกแซงรัฐบาลพม่า และ

๑. แสดงถึงวิธีการของจีนในการที่จะหาหนโยบายแทรกแซงรูปแบบใหม่ในการดำเนินการกับประเทศอย่างเช่นพม่า

๒. ถกเถียงถึงการยืนยันที่จะใช้นโยบายไม่แทรกแซงของจีนว่าไม่ได้หมายความว่าจีนจะไม่ต้องการมีอิทธิพลต่อประเทศอื่นดังเช่นที่มีต่อพม่า

๓. ถกเถียงถึงอิทธิพลของจีนที่มีต่อพม่า โดยผ่านการเมืองท้องถิ่นของพม่า เช่นการต่อสู้โดยใช้อำนาจระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลกบฏท้องถิ่น

๔. ถกเถียงถึงผลประโยชน์ของจีนในพม่า ในระดับต่างๆ กัน เช่น ระดับภูมิภาค ระดับภูมิรัฐศาสตร์ และระดับระหว่างประเทศ

๕. ถกแถลงถึงผลประโยชน์ในข้อ ๔ ว่าส่งผล
ต่อนโยบายไม่แทรกแซงของจีนได้อย่างไร

๖. ถกแถลงท่าทีของจีนที่พยายามแทรกแซง
การเมืองภายในของพม่าแต่ในรูปแบบ soft manner
ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศทางตะวันตกที่ใช้การแทรกแซง
แบบแข็งกร้าว การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการ
แทรกแซงทางการทหาร

อิทธิพลของจีนในพม่า ด้านเศรษฐกิจ

มีความเชื่อกันอย่างแพร่หลายว่าจีนมีอิทธิพล
พิเศษต่อรัฐบาลพม่า การเป็นผู้สนับสนุนด้านอาวุธ
รายใหญ่แก่พม่าทำให้ทั้งสองฝ่ายเกี่ยวข้องกันในหลาย
โครงการเศรษฐกิจ นอกเหนือไปจากความใกล้ชิดทาง
ด้านภูมิศาสตร์

จีนลงทุนในโครงการพลังงานหลายโครงการใน
พม่า ผู้เล่นสำคัญอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องในโครงการพลังงาน
นี้รวมถึง อินเดีย ไทย และเกาหลีใต้ มีผู้สังเกตการณ์
บางคนชี้ไปว่าโครงการน้ำมันและก๊าซส่วนใหญ่
ตกเป็นของไทยและอินเดียได้ส่วนที่เหลือ ความจริงแล้ว
อินเดียได้ลงนามข้อตกลงสี่สิบพันล้านเหรียญสหรัฐ
กับพม่าเพื่อการขนส่งก๊าซธรรมชาติและได้พูดคุยกับ

พม่าในเรื่องสร้างท่อน้ำมันไปยังด้านตะวันตกและตะวันออก
ของอินเดีย โดยจะมีการสร้างเส้นทางขนส่งจาก
ท่า Sittwe ของพม่าไปยังทางตะวันออกเฉียงเหนือของ
อินเดีย ในทางตรงกันข้ามจีนมีส่วนร่วมแค่ในโครงการ
สำรวจใน Kyaukphyu Township ใกล้กับชายฝั่ง
อาราขานที่ทั้งจีนและอินเดียมีส่วนเกี่ยวข้อง แม้ว่าเมื่อ
เร็ว ๆ นี้จีนเพิ่งให้การคุ้มครองท่อก๊าซธรรมชาติจาก
นอกชายฝั่ง A1 และ A3 ในรัฐอาราขานใกล้กับอ่าว
เบงกอลสู่จีน บริษัทของอินเดียและเกาหลีใต้เป็นผู้ถือ
หุ้นรายสำคัญในท่อน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ด้วยเหตุ

ที่จีน กับสิงคโปร์ มีแต่สิทธิการสำรวจ
บริเวณนอกชายฝั่งพื้นที่ A-4 และบน
ชายฝั่งบล็อก M จีนหวังผลประโยชน์
ทางยุทธศาสตร์ด้วยการสร้างท่อน้ำมัน
และก๊าซธรรมชาติจากท่าเรือ Sittwe
ทางตะวันตกของพม่าไปยัง Ruili ใน
มณฑลยูนนานของจีน ท่อน้ำมัน
จะทำให้จีนนำเข้าน้ำมันจากแอฟริกา
และตะวันออกกลางจากอ่าวเบงกอล
มากกว่าไปผ่านทางช่องแคบมะละกา ซึ่ง
เป็นเส้นทางที่น่าจะถูกคุกคามโดยญี่ปุ่น
และสหรัฐฯ แม้ว่าจีนเพิ่งจะตกลงกับ
พม่าในเรื่องน้ำมันและก๊าซแต่อิทธิพล

ของจีนก็เทียบกันไม่ได้กับอินเดียและไทย

ด้านการเมือง

อิทธิพลของจีนในพม่ามีข้อจำกัดจากความ
ขัดแย้งภายในระหว่างรัฐบาลและรัฐบาลกบฏท้องถิ่น

โดยเฉพาะนับแต่การล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์ในพม่า (CPB) ในปลายทศวรรษ ๑๙๘๐ ในช่วงสงครามเย็น จีนได้เสนอการฝึกทางทหารให้แก่พรรคฯ เพื่อเป็นไฟทางการเมืองต่อรองกับพม่า ในขณะนั้น แม้ว่าพม่าจะแสดงความเป็นกังวลต่อความเชื่อมโยงระหว่างจีนและ CPB แต่ผู้นำจีนขณะนั้นยืนยันว่าความสัมพันธ์ระดับรัฐบาลต่อรัฐบาลมีความแตกต่างจากระดับพรรคกับพรรค หลังเวียดนามบุกกัมพูชาในปี ๑๙๗๘ จีนได้ใช้ประโยชน์จากอิทธิพลดังกล่าวเพื่อให้พม่าอยู่กับฝ่ายตน เพื่อต่อต้านอิทธิพลของโซเวียตในภูมิภาค ในทางกลับกันจีนได้ลดระดับความสัมพันธ์กับ CPB ที่เลวร้ายที่สุดคือ CPB ได้แยกตัวออกเป็นสักรัฐบาลกบฏชนกลุ่มน้อยในปลายทศวรรษ ๑๙๘๐ อันประกอบด้วยโกกั้ง วา จานและคะฉิ่น โดยที่จีนไม่อาจมีอิทธิพลต่อกลุ่มดังกล่าวได้อีกต่อไป

จีนมีความยากลำบากในการเข้าไปมีอิทธิพลโดยตรงกับรัฐบาลทหารของพม่า เพราะรัฐบาลกบฏท้องถิ่นได้รับอนุญาตให้ควบคุมพื้นที่ของตนเอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือบริษัทของจีนต้องต่อรองกับรัฐบาลกบฏท้องถิ่นต่างๆ มากกว่าจะต่อรองกับรัฐบาลกลางของพม่า จีนยินดีใช้มาตรการที่แข็งแกร่ง ท่อพม่าด้วยการลดการนำเข้ายาง หยกและดีบุก การตัดกระแสไฟฟ้า และการโทรคมนาคมทางตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า และเข้มงวดต่อการควบคุมบริเวณชายแดนโดยเฉพาะการขนยาเสพติด การพนันข้ามพรมแดนและการฟอก

เงิน (เช่นในกรณีของม้งลาว) แต่มาตรการเหล่านี้ช่วยตัดรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นเท่านั้น มีข้อวิเคราะห์ว่าจีนใช้วิธีการเดียวกันกับเกาหลีเหนือในการจัดการกับพม่า แต่เกาหลีเหนือเป็นกรณีที่แตกต่างกันออกไปเพราะเกาหลีเหนือเป็นรัฐที่บริหารงานไปจากศูนย์กลาง จีนจึงสามารถกดดันได้อย่างทันที แต่สำหรับพม่านั้นเป็นกรณีตรงกันข้าม

ที่สำคัญไปกว่านั้น รัสเซีย สิงคโปร์และไทยได้ลดอิทธิพลของจีนในพม่าลงไป ไม่เพียงอิทธิพลของจีนจะเหมือนกับประเทศที่กล่าวมา แต่รัฐบาลพม่ายังเล่นเกมรักษาสมดุลโดยใช้อินเดียเพื่อรับอิทธิพลของจีนในภูมิภาค อินเดียมีความต้องการอย่างยิ่งที่จะรับบทบาทนั้นเพราะต้องการทำลายศักยภาพการควบคุมของจีน ปากีสถาน พม่าทางพรมแดนตะวันออกเฉียงเหนือของตน แม้ว่าจีนจะเป็นผู้สนับสนุน ทางทหารรายใหญ่ที่สุดต่อรัฐบาลทหารพม่า แต่อิทธิพลของจีนก็เกินไปโดยเบ็ดเสร็จได้ยาก อาวุธของจีนนั้นอ่อนด้อยทั้งในแง่คุณภาพและความน่าเชื่อถือ พม่าได้หันไปหาสิงคโปร์ ปากีสถาน โปรตุเกส อิสราเอล และแอฟริกาใต้เช่นเดียวกับรัสเซียซึ่งมีอาวุธที่ทันสมัยและเชื่อถือได้มากกว่า

แน่นอนที่จีนมีอิทธิพลบางประการต่อรัฐบาลทหารของพม่า แต่อิทธิพลนั้นอาจมีการกล่าวอ้างเกินจริง

ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารของพม่าและรัฐบาลชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้นถูกละเลยและนานาชาตินั้นไปกับการกักบริเวณนางองซาน ซูจีและกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย แน่นอนที่ความขัดแย้งภายในประเทศ

พม่ามีผลต่อการจำกัดอิทธิพลของจีน แต่ที่นอกเหนือไปจากนั้นก็คือ จีนถูกคาดหวังในฐานะเป็นประเทศมหาอำนาจและมีอิทธิพลในภูมิภาคเมื่อเทียบกับอินเดีย รัสเซีย สิงคโปร์ และไทย ดังนั้นจีนจึงถูกคาดหวังว่าจะเล่นบทเหมือนกับสหรัฐฯ ในการรักษาผลประโยชน์ของสังคมโลกเช่นในเรื่องสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย ขณะที่จีนเองปฏิเสธไม่ใช้อิทธิพลของตนกับพม่า อย่างที่ตะวันตกคาดหวัง จีนต้องการรักษาเสถียรภาพในพม่า โดยจีนรู้ดีว่าการแทรกแซงแบบแข็งกร้าวแบบตะวันตกนั้นในอดีตใช้ไม่ได้ผลดีกับคิวบา เกาหลีเหนือ และอิรัก ดังนั้น จีนพยายามพัฒนานโยบายไม่แทรกแซงใหม่กับประเทศอย่างพม่า นโยบายที่แตกต่างไปจากที่ตะวันตกทำได้

ผลประโยชน์ในหลายระดับของจีนในพม่า

เพื่อทำความเข้าใจต่อแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังความพยายามใช้นโยบายไม่แทรกแซงใหม่ต่อพม่า จำเป็นที่ต้องศึกษาระดับความแตกต่างของผลประโยชน์จีนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ผลประโยชน์ระดับภูมิภาคของจีนสามารถเห็นได้จากระดับมณฑล มณฑลยูนนานของจีนมีปัญหายาวนานในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ การพนันข้ามพรมแดนและการลักลอบค้ายาเสพติดระหว่างจีนและพม่า ความสนใจ

แรกของจีนก็คือจัดการกับภัยคุกคามใหม่เหล่านี้ ในขณะที่เดียวกันจีนได้ปกป้องการแทรกแซงจากนานาชาติเพราะอาจทำให้พม่ากลายเป็นรัฐที่ล้มเหลว เหมือนเช่นอัฟกานิสถาน อิรักและโซมาเลีย ซึ่งจะยิ่งเพิ่มปัญหาทางความมั่นคงให้มีศักยภาพมากขึ้น ในแง่ของผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ ที่ตั้งของพม่าซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของแหลมอินโดจีนซึ่งอยู่ใกล้กับอ่าวเบงกอล ได้ทำให้เป็นเส้นทางขนส่งที่รองรับของจีนได้ถ้าช่องแคบมะละกาถูกปิดกั้น พม่ายังเป็นเหมือนรัฐกันชน มิให้นานาประเทศแทรกแซงหลังบ้านของจีนได้ ยังมีผลประโยชน์ระดับโลกสำหรับจีนในแง่ของการปกป้องรัฐบาลทหารของพม่าและการแผ่อิทธิพลของจีนต่อพม่า บรรทัดฐานของการไม่แทรกแซงเป็นหนึ่งในสิ่งสำคัญในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน เพื่อรักษอิทธิพลของตนในบรรดาประเทศกำลังพัฒนาและการจำกัดความเป็นเอกภาคีของสหรัฐฯ (Unilateralism) จีนไม่สามารถมีบทบาทในพม่าได้โดยง่าย ขณะเดียวกันต้องพยายามทำตัวประหนึ่งประเทศที่กำลังขึ้นสู่มหาอำนาจที่ต้องมีความรับผิดชอบ จีนจึงมีแรงจูงใจต่อการปฏิรูปนโยบายแบบไม่แทรกแซงใหม่และพัฒนาวิธีการไม่แทรกแซงใหม่นี้ต่อบรรดาประเทศอย่างเช่นพม่า

ผลประโยชน์ในระดับภูมิภาค

พรมแดนจีนและพม่าเป็นช่องทางการทะเลลึกของโสมานี นักพนันและพวกค้ายาเสพติด เพราะความขัดแย้งภายในทางทหารมีมาต่อเนื่องภายในพม่า รัฐบาลชนกลุ่มน้อยได้พัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องข้างต้น

เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางทหารของตน ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้กันเองหรือการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า เพื่อแยกตัวเป็นอิสระ

ระดับการศึกษาที่ต่ำ การใช้ยาเสพติดและความขัดแย้งทางทหารได้ก่อให้เกิดอัตราการแพร่ขยายของโรคเอดส์ในระดับสูง ก่อความกังวลยิ่งต่อพม่าและต่อนโยบายทางด้านสาธารณสุข อย่างเช่นตอนต้นปี ๑๙๙๒ มีผู้ป่วยโรคเอดส์จำนวนหนึ่งแสนราย จำนวนนี้เพิ่มเป็นสี่แสนรายในปี ๑๙๙๖ เจ้าหน้าที่พม่าคาดการณ์ว่าในปี ๒๐๐๕ มีผู้ป่วยโรคเอดส์จำนวนสามแสนห้าหมื่นคนอายุระหว่างสิบห้าปีและสี่สิบเก้าปี สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายลงไปเมื่อรัฐบาลทหารพม่าปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีใช้รัฐเพื่อสู้กับการแพร่ขยายของโรคเอดส์ เพราะเกรงการแทรกแซงและการเผยแพร่ความขัดแย้งภายในสู่โลกภายนอก ด้วยการเพิ่มขึ้นของปฏิสัมพันธ์ระหว่างจีนและพม่า ดูเหมือนว่าโรคเอดส์จะแพร่ไปตามพรมแดนจีนและพม่า เพื่อตอบโต้ภัยดังกล่าว จีนได้ออกกฎหมายป้องกันและควบคุมเอดส์ของยูเนี่ยน ในปี ๒๐๐๔ แต่โรคเอดส์ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อจีนโดยเฉพาะในมณฑลยูนนาน

การพนันข้ามพรมแดนเป็นตัวส่งเสริมการแพร่ขยายของโรคเอดส์ การลักลอบค้ายาเสพติดและการฟอกเงินตามแนวพรมแดนจีนและพม่า เพราะการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายในจีน ชาวจีนโดยมากเดินทางไป

มาเก๊า หนึ่งในเขตปกครองของจีนเพื่อหาความสนุก นอกเหนือจากมาเก๊า พรมแดนพม่าอย่างเช่น มังลาว และ Maijuyang ได้กลายเป็นสวรรค์การพนันสำหรับชาวจีนส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามก็ดีรัฐบาลทหารพม่าไม่อาจควบคุมบริเวณพรมแดนได้ ขณะที่รัฐบาลจีนเองก็มีความยากลำบากในการต่อรองกับรัฐบาลชนกลุ่มน้อยของพม่า

แต่ถึงพม่าจะก่อให้เกิดปัญหาระดับภูมิภาคมากมาย แต่จีนยังคงคัดค้านการแทรกแซงของนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าพม่าจะไม่แตกแยกไปกว่าที่เป็นอยู่ แท้จริงแล้วการเมืองพม่ามีความซับซ้อนเกินกว่าที่ตะวันตกจะเข้าใจการปล่อยตัวนางองซานซูจีและกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยของพม่าไม่จำเป็นว่าจะนำไปสู่การหายตัวไปของรัฐบาลชนกลุ่มน้อย ในเมื่อการพัฒนาการเมืองของพม่ายังคงไม่แน่นอน ฝันร้ายของจีนก็คือ พม่า ที่จะกลายเป็นรัฐที่ล้มเหลวหลังการแทรกแซงของนานาชาติ ส่งผลให้เกิดรัฐบาลพลเรือน

ที่ไม่อาจบรรลุข้อตกลงร่วมกับรัฐบาลชนกลุ่มน้อย และรัฐบาลเหล่านั้นประกาศแยกตัวเป็นอิสระ รัฐบาลชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มติดอาวุธหลังจากผิดหวังกับรัฐธรรมนูญใหม่รวมไปถึงกลุ่มที่ทำสัญญาหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่า พม่าที่แตกเป็นเสี่ยงจะเป็นภัยคุกคามต่อจีนมากยิ่งขึ้น ทำให้จัดการกับปัญหาการพนันข้ามชาติ การ

แพร่ขยายของโรคเอดส์และเพิ่มการแทรกแซงของนานาชาติ
ประเทศในเขตหลังบ้านของจีน

ผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์

จีนถือว่าพม่าเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางภูมิยุทธศาสตร์เพราะข้อกังวลถึงการปิดกั้นช่องแคบมะละกา จีนอาจให้ความสนใจต่อการพัฒนากับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพราะแหลมอินโดจีนอาจเป็นเส้นทางอิสระเดียว ระหว่างจีนและอ่าวเบงกอลถ้าหากช่องแคบมะละกาถูกปิดกั้นเพราะข้อขัดแย้งในเรื่องช่องแคบไต้หวัน

ปัจจุบันน้ำมัน ๘๕ เปอร์เซ็นต์ของจีนส่งผ่านช่องแคบมะละกา จึงจำเป็นที่จีนจะต้องมีเส้นทางนำเข้าหลายเส้นทาง ความสำคัญทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ของพม่าเนื่องมาจากเป็นประเทศที่เหมาะสมที่สุดในการส่งผ่านน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากแอฟริกา และตะวันออกกลางสู่จีน ท่อส่งน้ำมันระหว่าง Sittwe เมืองบนอ่าวเบงกอลและเมืองคุนหมิงของจีน สร้างแล้วเสร็จในปี ๒๐๐๗ และจะมีการวางท่อส่ง แก๊สธรรมชาติในอนาคต จีนได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันระหว่างอาเซียนเพื่อสร้างทางรถไฟซึ่งเป็นเส้นทางจากคุนหมิงของจีนผ่านพม่าและไปสิ้นสุดที่สิงคโปร์ ขณะที่เส้นทางข้ามอาเซียนจะยังไม่แล้วเสร็จจนกว่าจะถึงปี ๒๐๑๕ จีนจะยังคงแสดงการพัฒนา

เส้นทางขนส่งใหม่จากพม่า ไม่เพียงขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแต่ยังนำเข้วัสดุอื่นๆ ผ่านเส้นทางที่ปลอดภัยมากกว่าช่องแคบมะละกาที่มีความเสี่ยง

เนื่องมาจากความสำคัญซึ่งขาดไม่ได้ทางยุทธศาสตร์ จีนจึงต้องคงเสถียรภาพภายในพม่าเอาไว้

และความสนใจต่อจีนที่เพิ่มมากขึ้นของอเมริกันทำให้จีนกังวล จีนใช้บริเวณพรมแดนเป็นเขตกันชน หรือฉากป้องกัน และถือว่าการก่อความไม่สงบของชนกลุ่มน้อยเป็นแหล่งของความขัดแย้งโดยตรงกับประเทศเพื่อนบ้านหรือข้ออ้างสำหรับการแทรกแซงจากนานาชาติประเทศซึ่งอาจก่อให้เกิดการก่อความไม่สงบ ในประเทศของตนเช่นกัน ความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาใหญ่สำหรับพม่ามานาน มีชนกลุ่มน้อย ๑๓๕ กลุ่ม เจ็ดรัฐเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่พม่า และอีกเจ็ดกลุ่มอยู่ภายในแกนสำคัญของกลุ่มชาวพม่า นักวิชาการ บางคนยังเคยเสนอแนะว่าหนึ่งในชนกลุ่มน้อยอย่างกะเหรี่ยงนั้นเคยเป็นชนเผ่าที่หายไปของอิสราเอล ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเหล่านี้ใช้ภาษาระบบที่เบตพม่า เหมือนกับชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มของจีน อย่างพวกยี่ซึ่งอาศัยในมณฑลยูนนาน ดังนั้นจีนต้องจัดการกับข้อขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยในพม่าโดยใช้ข้อได้เปรียบทางสองข้อ ข้อแรก ไม่ว่าข้อขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยจะรุนแรงขึ้นอย่างไร การประกาศเป็นอิสระของกบฏท้องถิ่นจะส่งผลกระทบต่อพรมแดนจีนและพม่าโดยเฉพาะในมณฑลยูนนาน ข้อสอง ข้อขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยในพม่าอาจนำไปสู่การแทรกแซงจากนานาชาติและเข้ามามีอิทธิพล ในภายหลัง ไม่ว่าเป็นอย่างไรล้วนส่งผลต่อการล่มสลายของรัฐบาลทหารในพม่า ดังนั้นด้วยข้อกังวลดังกล่าว จีนไม่มีทางเลือกนอกจากทนกับรัฐบาลทหารของพม่าเพื่อมิให้นำปัญหาและก่อความกดดันต่อจีนมากเกินไปกว่าที่เป็นอยู่ รัฐบาลที่รัฐบาลทหารพม่าสามารถจัดการกับรัฐบาลชนกลุ่มน้อยได้โดยผ่านสนธิสัญญาหยุดยิง เมื่อนั้นจีนก็จะยังคงมีเสถียรภาพในบริเวณชายแดนของตน

อย่างไรก็ตามจีนไม่อาจวางใจในรัฐบาลทหารของพม่าว่าจะรักษาผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ตามแนวชายแดนของตนได้หรือไม่ เพื่อรักษาเขตกันชนและฉากป้องกันเอาไว้ ในปี ๒๐๐๓ จีนได้แทนที่การป้องกันพรมแดนใกล้เกาหลีเหนือและพม่า จาก People's Armed Force (PAP) เป็น People's Liberation Army (PLA) นี่แสดงถึงความกังวลของผู้นำจีนต่อบริเวณแนวพรมแดน เพราะ PAP เป็นหน่วยทหารราบที่ไม่มีอาวุธหนักหรือปืนใหญ่ และมีไว้เพื่อจัดการกับกลุ่มเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดน พวกหัวรุนแรงและผู้ก่อการร้ายตามแนวพรมแดน ในช่วงสงคราม PAP เป็นแนวป้องกันแรกของจีน แต่บทบาทเดิมคือถ่วงการโจมตีของศัตรูและคอยการมาถึงของ PLA จากภายในประเทศ การแทนที่กองทหารดังกล่าวแสดงว่า PAP ไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปใกล้กับเกาหลีเหนือและพม่า

ผลประโยชน์ระดับโลก

นโยบายไม่แทรกแซงของจีนไม่เพียงแต่ช่วยให้พรมแดนปลอดจากการแทรกแซงของนานาประเทศ

แต่ยังทำให้ประเทศเพื่อนบ้านมั่นใจด้วยว่าจีนมีความตั้งใจคงสันติภาพไว้ ด้วยการใช้นโยบาย ไม่แทรกแซงดังกล่าว หมายความว่าจีนจะไม่พยายามแทรกแซงกิจการภายในของประเทศใด ๆ แท้จริงแล้วนโยบายดังกล่าวตอบสนองต่อ ความกลัวว่าจีนจะเป็นภัยคุกคามของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อแสดงความจริงใจ จีนได้ลงนามในสนธิสัญญา Amity and Cooperation กับอาเซียนโดยตระหนักถึงวลีที่จะไม่แทรกแซงอยู่ภายในสนธิสัญญา ถ้าจีนทำการแทรกแซงพม่าอันเนื่องมาจากแรงกดดันจากนานาประเทศ จีนอาจเกรงว่าจะถูกมองว่าในอนาคต จีนจะทำการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ หรือไม่ ดังนั้น นี่เป็นการปะทะด้านผลประโยชน์ระหว่างจีนและประเทศตะวันตกที่มีต่อพม่า โดยตะวันตกมองในแง่มนุษยธรรม แต่จีนถือว่าการแทรกแซงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ตำแหน่งและข้อผูกมัดของตนที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้าน

สำหรับระดับโลกแล้ว จากมุมมองของจีนและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ระเบียบโลกในปัจจุบันเป็นผลพวงของการเมืองโดยใช้อำนาจ ยิ่งประเทศมีอำนาจมากเท่าใดความสามารถในการจัดการประเทศอื่นก็มีมาก

เท่านั้น ในอดีตจีนเคยตกเป็นประเทศอาณานิคมและถูกบังคับให้เปิดประเทศให้กับตะวันตก หลังสงครามโลกทั้งสองครั้ง จีนและประเทศกำลังพัฒนาต้องการสถาปนาระเบียบโลกใหม่ซึ่งทุกประเทศได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และไม่มีการแทรกแซงทั้งทางทหารและทางเศรษฐกิจ นี่เป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังนโยบายไม่แทรกแซงของจีน

จีนได้รับการสนับสนุนเรื่องระเบียบโลกใหม่นี้จากอินเดีย ทั้งสองประเทศตกลงจะสร้างโลกที่มีหลายขั้ว คัดค้านการเมืองโดยใช้อำนาจ เนื่องมาจากการแทรกแซงจากตะวันตก จีนและอินเดียเชื่อว่าการพัฒนาทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในแต่ละประเทศมีพื้นฐานอยู่บนประวัติศาสตร์ของประเทศและทางเลือกของตน มากกว่าจะถูกบังคับโดยสิ่งที่เรียกว่าบรรทัดฐานทางมนุษยธรรม โดยความจริงแล้วนโยบายแบบไม่แทรกแซงได้กลายเป็นส่วนที่ค้ำจุนนโยบายต่างประเทศของจีน และจากนโยบายนี้ทำให้จีนได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นโดยแพร่หลายจากประเทศกำลังพัฒนา โดยจีนให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจโดยไม่มีเงื่อนไข ถ้าจีนยกเลิกนโยบายดังกล่าว จะเกิดผลกระทบทางการเมืองตามมาอย่างมาก

บทสรุป

แรงจูงใจของจีนที่อยู่เบื้องหลังการแทรกแซงในแบบของตนเองนั้นไม่ใช่เศรษฐกิจ มีหลายเหตุผลที่ทำให้จีนต้องการคงเสถียรภาพในพม่าเอาไว้ ขณะที่ตะวันตกมุ่งการปล่อยตัวนางอองซาน ซูจีและกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยในพม่า แต่ได้ละเลยความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยที่มีสิทธิในการปกครองตนเอง จีนไม่เชื่อว่าการแทรกแซงแบบแข็งกร้าวจะแก้ปัญหาในพม่าได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากความซับซ้อนของ

ปัญหานั้นเอง ที่แย่ไปกว่านั้นคือถ้าพม่ากลายเป็นรัฐที่ล้มเหลว นั้นจะส่งผลความท้าทายของภูมิภาคอย่างเช่น การแพร่ขยายของโรคเอดส์ การพนันข้ามพรมแดน และการลักลอบค้ายาเสพติด จีนเต็มใจจะปกป้องพม่าจากการแทรกแซงของนานาชาติเพราะผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ เช่นการรักษาเส้นทางขนส่งที่เป็นอิสระในแหลมอินโดจีนและการเป็นรัฐกันชนให้กับจีน และท้ายสุดนโยบายไม่แทรกแซงของจีนไม่ใช่แค่ใน

ระดับภูมิภาค แต่เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบโลกใหม่ซึ่งจีนและเช่นเดียวกันกับอินเดีย และรัสเซียโดยหวังจะจำกัดการเติบโตแบบเอกภาคของสหรัฐ

นโยบายไม่แทรกแซงของจีนนั้นมีพื้นฐานจากการไม่แทรกแซงกิจการภายในของ

ประเทศใด ๆ ด้วยการแทรกแซงทางทหารและเศรษฐกิจ จีนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มานานแล้วในเรื่องการสนับสนุนการปกครองโดยทหารของพม่าโดยผ่านนโยบายไม่แทรกแซงดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จีนไม่ได้ทำไปเพราะพม่ามีการปกครองแบบทหาร หากแต่เพราะจีนเชื่อว่า การปกครองนี้จำเป็นต่อการรักษาความเรียบร้อยภายในพม่า ข้อกังวลสำคัญของจีนมิได้อยู่ที่ชนิดของการปกครอง หากอยู่ที่เสถียรภาพภายในของประเทศพม่า ในกรณีของพม่า จีนได้สร้างการติดต่อที่มั่นคงกับกลุ่มฝ่ายค้าน ในกรณีที่รัฐบาลทหารของพม่าล่มสลาย ผลประโยชน์ของจีนจะได้ไม่ได้รับผลกระทบ นโยบายไม่แทรกแซงของจีนหมายถึง

ถึงว่า จีนจะไม่แทรกแซงหรือสนับสนุนการปกครองโดยทหาร จีนได้กระตุ้นให้รัฐบาลทหารของพม่าพัฒนาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยและสถาปนาระบอบประชาธิปไตย พม่าที่มีเสถียรภาพจะเป็นผลประโยชน์ที่ดีที่สุดสำหรับจีน

จีนไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือรับการแทรกแซงทางเศรษฐกิจและทางทหารของตะวันตกมาใช้กับพม่า ด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็วของจีน จีนได้ใช้เส้นทางทางการทูตที่ใหม่และเป็นไปได้ สำหรับผู้นำจีน การไม่แทรกแซงหมายความว่า จีนไม่ได้วางแผนจะใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่านั้นในการมีอิทธิพลต่อประเทศอื่น จีนตระหนักถึงความผิดพลาดของตะวันตกในการใช้การแทรกแซงทางเศรษฐกิจและการทหารซึ่งเป็นการโดดเดี่ยวประเทศเหล่านั้นและประสิทธิภาพในการมีอิทธิพลเหนือกว่าได้ลดน้อยลงไป วิธีนี้ทำให้ตะวันตกและประเทศเหล่านี้ตกอยู่ในวงโคจรชั่วร้าย จีนทำในสิ่งที่แตกต่าง จีนพูดถึง Guanzi หรือสายสัมพันธ์ ซึ่งปรับใช้กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเช่นกัน Guansi หมายถึงการสถาปนารูปแบบสายสัมพันธ์ทั้งหมดกับประเทศอื่นๆ ในแง่ของวิชาการ นี่หมายถึงการสร้างฐานะที่ได้เปรียบ เพราะจีนสามารถมีอิทธิพลเหนือประเทศเหล่านี้โดยผ่านสายสัมพันธ์ที่มี ดังเช่นกรณีเกาหลีเหนือ พม่าและดาร์ฟูร์ จีนได้ใช้อิทธิพลของตนจัดการกับประเด็นปัญหาที่ตนเผชิญ ในฐานะประเทศที่ก้าวสู่มหาอำนาจ จีนมีแรงจูงใจยิ่งใหญ่ที่จะใช้รูปแบบของตนเองในการดำเนินการกับประเทศที่ตะวันตกถือว่าเป็นศัตรู และได้ใช้นโยบายแบบไม่แข็งแกร่งในประเทศเหล่านี้ ขณะที่วิธีดังกล่าวส่งผลสำเร็จในบางประการ เราได้แต่รอดูว่าวิธีนี้จะทำให้จีนได้แสดงบทบาทในฐานะมหาอำนาจที่มีความรับผิดชอบในกิจการของโลกได้หรือไม่

ขณะเดียวกัน สำหรับประเทศไทย ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาค ถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะจัดวางยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวที่มาจากจีนและรวมถึงผลพวงจากปัญหาของพม่าที่กำลังมุ่งสู่เหนือจรดใต้ของประเทศ

เรียบเรียงจาก

๑. Xu Ben Ain "Sino-Burmese political and economic relations: strategic and economic dimensions," Southeast Asian Affairs 121(1),(2005), p.39
๒. Jurgen Haacke, "Enhanced interaction with Myanmar and the project of a security community: is ASEAN reining or breaking with its diplomatic and security culture?," Contemporary Southeast Asia 27(2),(2005), pp.188-216
๓. Ruukun Katanyuu, "Beyond non-interference in ASEAN-the Association's role in Myanmar's national reconciliation and democratization," Asian Survey 46(6) (2006). pp.825-845.
๔. Marie Lall "Indo-Myanmar relations in the era of pipeline diplomacy," Contemporary Southeast Asia 28(3),(2006), pp.424-426
๕. Ian Holliday, "Rethinking the United States's Myanmar policy", Asian Survey 45(4),(2005). pp.603-621.
๖. Ashley South. "Karen nationalist communities: the problem of diversity." Contemporary Southeast Asia 29(1), (2007), P.383.
๗. Yuan Jing-dong. "India's rise after Pokhran II" .Asian Survey 41(6).(2001), p.992